

विधानमंडळातील मुख्य प्रतोद/
प्रतोद यांना सुविधा देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
संसदीय कार्य विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक : सुविधा-०३२५/प्र.क्र. २०/दोन,
मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक :- ०७ जानेवारी, २०२६.

वाचा :-

- १) संसदीय कार्य विभाग, शासन निर्णय, क्र. संकीर्ण-२०१६/२१२/प्र.क्र. ७५/दोन,
दि. ११ ऑक्टोबर, २०१८
- २) संसदीय कार्य विभाग, शासन पूरक पत्र, क्र. संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र. २७/दोन,
दि. १८ फेब्रुवारी, २०२१

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्य (निरहता दूर करणे) अधिनियम, १९५६ यामध्ये सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ५६ अन्वये सुधारणा करण्यात आली आहे. त्यानुसार उक्त अधिनियमाच्या अनुसूची एक मध्ये, नोंद २२ नंतर, नोंद “२३ येथे महाराष्ट्र राज्य विधानमंडळामधील मुख्य प्रतोद किंवा प्रतोद ही पदे” समाविष्ट करण्यात आली आहेत. महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्य (निरहता दूर करणे) अधिनियम, १९५६ मध्ये “मुख्य प्रतोद” व “प्रतोद” यांचा समावेश करताना “मुख्य प्रतोद” व “प्रतोद” यांची जी व्याख्या नमूद करण्यात आली आहे, त्या व्याख्येच्या कक्षेत येणाऱ्या “मुख्य प्रतोद” व “प्रतोद” यांना सदर सुविधा लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार यापूर्वी सदर सुविधा लागू करण्यासंदर्भात, संदर्भाधीन क्र. १ व २ येथील अनुक्रमे दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०१८ रोजीचा शासन निर्णय व दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीचे शासन पूरक पत्र अन्वये निर्णय घेण्यात आले आहेत. आता, सदर दोन्ही शासन निर्णय अधिक्रमित करून सर्वसमावेशक नवीन शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

वरील प्रस्तावनेत नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेऊन संदर्भाधीन क्र. १ व २ येथील दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०१८ रोजीचा शासन निर्णय व दिनांक १८ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीचे शासन पूरक पत्र अधिक्रमित करण्यात येऊन पुढीलप्रमाणे सर्वसमावेशक शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

१. विधानमंडळाच्या विधानसभा या सभागृहात, सरकार स्थापन करणाऱ्या पक्षांचे प्रत्येकी एक "मुख्य प्रतोद" व एक "प्रतोद" तसेच सदर पक्षांव्यतिरिक्त विधानसभा या सभागृहात एकूण सदस्य संख्येच्या १० टक्के सदस्य असणाऱ्या पक्षांचे प्रत्येकी एक "मुख्य प्रतोद" व एक "प्रतोद" यांना परिच्छेद ३ मध्ये नमूद केलेल्या सुविधा अनुज्ञेय होतील.

२. विधानमंडळाच्या विधानपरिषद या सभागृहात, सरकार स्थापन करणाऱ्या पक्षांचे प्रत्येकी एक "मुख्य प्रतोद" व एक "प्रतोद" तसेच सदर पक्षांव्यतिरिक्त विधानपरिषद या सभागृहात एकूण सदस्य संख्येच्या १० टक्के सदस्य असणाऱ्या पक्षांचे प्रत्येकी एक "मुख्य प्रतोद" व एक "प्रतोद" यांना परिच्छेद ३ मध्ये नमूद केलेल्या सुविधा अनुज्ञेय होतील.

३. वरील निर्णयानुसार, विधानमंडळाने सदर सुविधा अनुज्ञेय असणा-या "मुख्य प्रतोद" व "प्रतोद" यांची नावे वेळोवेळी निश्चित करून, त्यांना खालील सुविधा अनुज्ञेय करण्यासंदर्भात कार्यवाही करावी :-

(१) "मुख्य प्रतोद" यांना फक्त राजशिष्टाराचारापुरता मंत्रीपदाचा दर्जा राहील. मात्र मंत्री पदाला अनुज्ञेय असणारे वेतन, भत्ते व अन्य कोणत्याही सुविधा त्यांना अनुज्ञेय राहणार नाहीत.

(२) "प्रतोद" यांना फक्त राजशिष्टाराचारापुरता राज्यमंत्रीपदाचा दर्जा राहील. मात्र राज्यमंत्री पदाला अनुज्ञेय असणारे वेतन, भत्ते व अन्य कोणत्याही सुविधा त्यांना अनुज्ञेय राहणार नाहीत.

(३) "मुख्य प्रतोद" यांना रु. २५,०००/- प्रतिमाह व "प्रतोद" यांना रु. २०,०००/- प्रतिमाह ठोकन मानधन महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाकडून अदा करण्यात यावे.

(४) विधानमंडळाच्या मुंबई येथील अधिवेशन कालावधीकरीता "मुख्य प्रतोद" यांना रु. २५,०००/- व "प्रतोद" यांना रु. २०,०००/- इतका ठोक वाहनभत्ता महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाकडून अनुज्ञेय राहील. नागपूर येथील अधिवेशनासाठी विधानमंडळ सचिवालयाने विभागीय आयुक्त, नागपूर यांचे कार्यालयाकडून वाहन व्यवस्था उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही करावी.

(५) महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाने अधिवेशन कालावधीमध्ये "मुख्य प्रतोद" व "प्रतोद" यांना विधानमंडळ सचिवालयात स्वतंत्र कार्यालय उपलब्ध करून घावे आणि सदर कार्यालयात दुरध्वनी सेवा पुरवावी. तसेच, अधिवेशन कालावधीकरीता विधानमंडळ सचिवालयाने त्यांच्या आस्थापनेवरील एक स्वीय सहायक, एक लिपीक-टंकलेखक व एक शिपाई यांच्या सेवा त्यांना सदर कार्यालयात उपलब्ध करून घाव्यात.

४. "मुख्य प्रतोद" व "प्रतोद" यांच्या कामकाजाची कार्यकक्षा मुख्यतः विधानमंडळ सभागृहातील त्यांच्या विधिमंडळ पक्षाच्या कामकाजाशी आणि केवळ अधिवेशन कालावधीपुरतीच मर्यादीत

असल्यामुळे त्यांना द्यावयाच्या सर्व सुविधा या विधानमंडळ सचिवालयामार्फत पुरविण्यात येतील. “मुख्य प्रतोद” यांना राजशिष्टाचारापुरता मंत्री पदाचा व “प्रतोद” यांना राजशिष्टाचारापुरता राज्यमंत्री पदाचा दर्जा देण्याच्या कार्यवाहीची अंमलबजावणी होण्यासाठी, प्रस्तुत शासन निर्णयानुसार सदर सुविधा अनुज्ञेय असणा-या “मुख्य प्रतोद” व “प्रतोद” यांची यादी महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाने वेळोवेळी सामान्य प्रशासन विभाग (राजशिष्टाचार) यांना परस्पर उपलब्ध करून देण्याची दक्षता घ्यावी.

५. महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाने सदर सुविधा लागू करतांना खालील अटींची पूर्तता करावी.

(१) सदर सुविधा अनुज्ञेय करतांना महाराष्ट्र विधानमंडळ सदस्य (निरहता दुर करणे) अधिनियम, १९५६ याचा भंग होणार नाही आणि नियमानुसार कार्यवाही होईल, याची दक्षता वेळोवेळी घ्यावी.

(२) ज्या पक्षाकडून, ज्या दिवसापासून, शासन निर्णयातील मुद्दा क्र १ व २ ची पूर्तता करणे बंद होईल, त्या दिवसापासून त्या पक्षाच्या “मुख्य प्रतोद” व “प्रतोद” यांना वरील सुविधा अनुज्ञेय राहणार नाहीत, याची दक्षता घेण्याची जबाबदारी महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाची राहिल.

(३) या सर्व सुविधांवर होणारा खर्च हा महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या मंजूर अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून भागविण्यात यावा.

(४) विधानमंडळ सदस्य भत्ते नियमांच्या धर्तीवर ”महाराष्ट्र विधानमंडळ मुख्य प्रतोद व प्रतोद भत्ते नियम” विधानमंडळ सचिवालयाने तयार करून घ्यावेत.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ५६६/व्यय-४, दिनांक ०१.१०.२०२५ अन्वये दिलेल्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिलेला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२६०१०७१४३४१७१४९५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सतीश वाघोले)
सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति :-

- १) महालेखापाल - १ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, मुंबई.

- २) महालेखापाल - २ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र, नागपूर.
- ३) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- ४) निवासी लेखापरिक्षा अधिकारी, मुंबई.
- ५) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- ६) मा.उपमुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- ७) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- ८) मा. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधान परिषद / महाराष्ट्र विधानसभा, विधानभवन,
मुंबई ४०० ०३२.
- ९) अपर मुख्य सचिव व मुख्य राजशिष्टाचार अधिकारी, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- १०) अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- ११) प्रधान सचिव, वित्त विभाग (व्यय -४), मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- १२) सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- १३) सचिव, संसदीय कार्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- १४)मा. मंत्री, संसदीय कार्य यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
- १५) निवडनस्ती / कार्यासन दोन.